

16.9.2025

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeksi edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain ja holhoustoimesta annetun lain muuttamisesta (HE 69/2025 vp)

Yleisesti

Oikeuspalveluvirasto kiittää lakivaliokuntaa mahdollisuudesta tulla kuultavaksi. Oikeuspalveluvirasto kannattaa hallituksen esityksen mukaisia uudistuksia.

Oikeuspalveluvirasto esittää lausuntonaan alla yksilöidymmin lukujen 4 ja 7 tiettyjen lakiesityksen kohtien osalta seuraavaa.

Edunvalvontavaltuutuksessa noudatettava lainsäädäntö

Esityksessä ehdotetaan, että edunvalvontavaltuutetun tehtäviin määrätyn edunvalvojan kelpoisuuteen, velvollisuuksiin, esteellisyyteen, omaisuuden lahjottamismahdollisuuteen ja oikeustoimien luvanvaraisuuteen liittyvät asiat määräytyvät edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain nojalla. Nykyinen lainsäädäntö on luonut epäselvyyttä sen suhteen, että sovelletaanko edunvalvojaan holhoustoimilain vai edunvalvontavaltuutuksen säännöksiä. Nykyisin, mikäli edunvalvontavaltuutetuksi on määrätty yleinen edunvalvoja, on noudatettu holhoustoimilakia. Edunvalvontavaltuutuksen säännösten noudattaminen tietyiltä osin on kuitenkin jatkossa perusteltua, koska edunvalvojan tehtävä perustuu lakiin edunvalvontavaltuutuksesta. Oikeuspalveluvirasto vastaa edunvalvonnan henkilöstön kouluttamisesta.

Esitetty muutos selkeyttäisi esimerkiksi kiinteistön kauppaa, jossa edunvalvontavaltuutetun tehtävään määrätyn ei ole tarpeen hakea erillistä

lupaa kiinteistön myyntiin, joka on jo mainittu valtakirjassa, riippumatta siitä hoitaako tehtävää yleinen edunvalvoja tai muu tehtävään valtuutettu.

Alaikäisen edunvalvonnan varallisuusraja

Esityksessä esitetään alaikäisen edunvalvonnan rekisteröintivelvollisuuden varallisuusrajan nostamista nykyisestä 20 000 eurosta 30 000 euroon ja rekisteristä poistamista koskevan varallisuusrajan nostamista nykyisestä 15 000 eurosta 20 000 euroon. Oikeuspalveluvirasto ymmärtää vuonna 2011 korotettujen varallisuusrajojen päivitystarpeen. Alaikäisen omaisuuden suojaaminen varallisuusrajoja korottamalla heikentää niiden alaikäisten omaisuuden suojaamista, joiden varallisuutta ei enää merkitä rekisteriin taikka joiden valvonta poistetaan rekisteristä. Oikeuspalveluvirasto pitää hyvänä, että holhousviranomaisella on edelleen tietyn edellytyksin mahdollisuus merkitä alaikäisen edunvalvonta rekisteriin tai olla poistamatta sitä rekisteristä varallisuusrajasta huolimatta. Tämä huomioon ottaen alaikäisen omaisuuden suojan ei katsota heikentyvän merkittävästi.

Lupamenettelyn poisto

Esityksessä esitetään, että holhousviranomaisen lupamenettely poistetaan kolmessa tilanteessa. Ensimmäiseksi edunvalvojan ei tarvitse hakea lupaa siihen, että harjoittaa elinkeinoa täysi-ikäisen päämiehen lukuun ainoastaan harjoittaessaan elinkeinoa alaikäisen päämiehen lukuun. Oikeuspalveluvirasto pitää muutosta kannatettavana, sillä yleisessä edunvalvonnassa päämiehen lukuun ei ole tarkoituksenmukaista harjoittaa elinkeinoa, vaan kyse on lähtökohtaisesti hallitusta toiminnan päättämisestä.

Toiseksi edunvalvojan ei tarvitse hakea lupaa edunvalvojan sopiessa päämiehen puolesta kuolinpesän yhteishallinnosta. Oikeuspalveluvirasto kannattaa esitystä, sillä kuolinpesän yhteishallinnosta säädellään jo perintökaareissa.

Kolmanneksi lupaa ei tarvitse hakea metsän myynnin tai myytäväksi hakkauttamisen ja maa-ainesten myytäväksi irrottamisen ja luovuttamisen yhteydessä. Oikeuspalveluvirasto kannattaa esitystä, sillä metsän myynnissä yleisessä edunvalvonnassa pääsääntöisesti käytetään asiantuntijaa, esimerkiksi metsänhoitoyhdistystä eikä lupamenettely tuo täten lisäarvoa. Muutoksen johdosta Oikeuspalveluvirasto tulee lisäämään yleisessä edunvalvonnassa omaisuudenhoitosuunnitelmia, kun päämies omistaa metsää.

Oikeuspalveluvirasto katsoo, että edellä mainitut esitykset eivät vaaranna merkittävästi päämiehen oikeusturvan toteutumista ja näissä tapauksissa

lupamenettelyt eivät ole tuoneet yleiseen edunvalvontaan tai päämiehelle lisäarvoa.

Lainan ottaminen

Esityksessä esitetään, että edunvalvojan tulee hakea lupa varsinaisen rahalainan ottamiseen päämiehen puolesta eli uuteen lainaan, jonka nojalla lainanottaja saa käyttöönsä rahavaroja. Tämä selkeyttää oikeustilaa, sillä usein yleinen edunvalvoja on joutunut hakemaan lupaa myös lainan takaisinmaksua koskevien sopimusehtojen muutoksiin, esimerkiksi maksuerien eräpäivän muuttamiseen. Näin jatkossa tämän osalta prosessit ovat sujuvampia ja parantaa päämiehen etua, koska näiden toimien takia päämies kykenee olosuhteiden muututtua paremmin suoriutumaan lainan takaisinmaksusta.

Laura Bister
yleisen edunvalvonnan toimialajohtaja
Oikeuspalveluvirasto
laura.bister@oikeus.fi